

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Šlogom rastu male stvar, a nezloga sve pokvari. Nekaša pletiva.

Oglas, priopćenje itd. Naloga i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.
Novci za predbroju, oplate itd. Traju se naputnicom ili položnicom pošt. Medionice u Beču na administraciju lista u Puli.
Kod naročite valja točno označiti broj, presliku i najbliži pošta predbrojnika.
Tko list na vrijeme ne prima, treba to jeri opravdati u svrhotnom pisanju, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana ne napise "Reklamacija".
Čakornog računa br. 847.849
Telefon listare broj 38.

Izlazi svakog utorka i petka s pošta.
Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne-frankirani neprimaju.
Predplata na poštarnicom stoji: 12 K u godinu, 6 K za polgodinu, 3 K za 3 mjeseca.
Izvan carstava više poštarina. Plaća i utičaje se u Pulli.
Pojedini broj stoji 10 h. koli u Pulli, toli izvan iste.
Uredništvo se nalazi u ulici Glinica br. 3. Za prima stranke ostim nedjelje i svrška svaki dan od 11-12 sati prije podac.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stjepo Gjivič. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Pulli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Odgovor na interpelacije.

U sjednici istarskoga sabora od dne 20. septembra 1901. odgovorio je vladin zastupnik g. Alojzij Fabiani na slovensku interpelaciju članova saborske manjine u talijanskom jeziku. Mi smo u kratko probili taj odgovor i sukob, što je nastalo između manjine i većine, te vladinog zastupnika usljed tog odgovora. Pošto nam se čini važnim onaj događaj, probućemo ga danas nešto поблике znajući, da ćemo tim zadovoljiti našim čitateljima.

Odmah nakon odgovora, zamoliv rječ zast. Spinčić, rekao: Visoki sabore!

Predsjednik ga prekida velič mu, da nema razprave o vladinim odgovorih na interpelacije.

Zast. Spinčić mu odgovara: Neću da se razpravlja o odgovoru, nego hoću, da dadem izjavu važne formalne naravi.

Predsjednik čita odnosni paragraf pravilnika.

Zast. Spinčić: Nesmeta. Ja za to ipak mogu dati formalnu izjavu. Zatim izjavi:

Interpelacija, na koju je eto odgovorio vladin komesar, bila je podana slovenski. Vladin komesar odgovorio je na nju talijanskim, i samo talijanskim jezikom. To znači faktično priznati talijanski jezik kao razpravni. A to kaže, da cesarska kraljevska vlada i njezin povjerenik gize previše odluke, kojimi je Njegovo Veličanstvo uništilo ponovno zaključke većine sabora, kojimi je proglasila talijanski jezik razpravni. Izjavljujuć to, prosjeđujem najodlučnije proti takovu postupku.

Za te izjave su talijanski zastupnici stropotali kao nori: hodali po dvoranu, vikali, lupali koliko su njim site dale, tako da se je govornika jedva čulo. Vladin komesar ga je ipak razumio, ako i

nije sve čuo, kao da je bio pripravan na odnorni prigovor. On se je digao do odgovori. Većina je odmah umuknula. Jače nego drugdje vidilo se je slogu Talijana sa predstavnikom c. kr. vlade i sa ovom samom. Komesar c. kr. vlade reče: "Častni Spinčić nije razpravljao o njegovom odgovoru nego je prosvjedočao, što je on, vladin komesar, na slovensku interpelaciju odgovorio talijanski. Odgovaram, da su razlozi, radi kojih se vladin povjerenik, odgovarajuć na interpelacije posluje talijanskoga jezika bili obširno dani na znanje u saborskoj sjednici 20. jenara 1894., i da c. kr. vlada, držeć se toga načina odgovaranja, neće podpisošto, kao što je to već opetovano izaknula, da prezre ravnopravnost slavenskoga sa talijanskim jezikom u istarskom saboru".

Članovi većine odobravali su taj odgovor c. kr. vlade i njezinoga povjerenika, te se je i opet pokazala složnost između jednih i drugih proti Hrvatima i Slovenčim.

Zast. Spinčić se opet oglašuje i reče: Poznato mi je što je c. kr. vlada na usta svojega povjerenika rekla svojeodno u tom obziru, ali ono što je rekla, nisu razlozi koji bi opravdjavali c. kr. vladu na postupak kojega se drži, najmanje poslije opetovanih, previšnjih odluka Njegovoga Veličanstva odnosno na razpravni jezik. Taj postupak c. kr. vlade kriv je i da i većina postupa kako postupa, da vladaju ovi bezpravni i protuzakoniti dnosaji. Kako većina tako i c. kr. vlada i njezin povjerenik gize faktično naša prava zajamčena nam u temeljnih državnih zakonih, i gize jasne previše odluke Njeg. Veličanstva.

Za te izjave hjesnili su talijanski zastupnici još jače. Činilo se, kao da je tu četa ludjaka, furija, objesdnutih ljudi. Govornik se toga ipak nije prestrašio, već išao sve bliže povjereniku c. kr. vlade, te došao pred njega samoga kad mu je poslednje izreke rekao.

PODLISTAK Svečanost u Zametu (občina Kartav) (Konac)

Požaliti je, da nas je kiša neprestano napastovala, jer radi nje izostao je "Svečani ulaz" u prostorije, koji bi opet bio nešto impozantnoga, kao što i umjetni ognji za vrijeme koncerta. I ovi umjetni ognji bili bi zaistinu mnogo doprinieli k užiku gostova, jer kako smo se mogli na vlastite oči osvjedočiti, imao ih je odbor u pripravi priličnu količinu, sve po izbor komada.

Dalnji nastavak zabave izvršio se u novoj dvorani — u "D o m u". Ako nas je već krasno uređen vrj ugodno iznenađio, moramo pak priznati, da nas je "D o m" upravo čerario, jer zabiljga nismo se nadali, da ćemo na selu, u Zametu, naići na velegradski uresenu plesaonu, bilo obzirom na krasne dekoracije dvorane, bilo opet na elegantnu pozornicu: Neka ono služi na čast vrsnom društvu!

Akoproem je dvorana prostrana, to ipak ni polovica gostova nije se mogla u njoj smjestiti.

Nastavak zabave bio je tamburanje pjesme "Ljepa naša domovina". Mi smo se divili onim našim radnikom članovom "Sloga", koji su onako skladno odtamburali pjesmu, znajući, da su to tek diletanti na tamburi. Neka im služi na čast kao i njihovom zborovodju, gosp. R u b e š i. Samo ustrajno napried! Tamburanje slušalo je občinstvo stojеcke, te je na koncu burno pleškanjem pozdravilo mlade tamburaše.

Zatim sledila je vesela igra "Bog se smiluj". I ako su do sada sve točke bile izvedene na potpuno zadovoljstvo, to se je ovim igrom polučilo svakako vrhunac uspjeha. A ipak valja znati, da su ju odigrali diletanti "Sloga" prosti radnici, od kojih nekjoki stupili su ovom zgodom tek prvi put na pozornicu.

Bez ikakova laskanja moramo ovdje da pohvalimo gg. predstavjače: J a r d o s a i Starca, pak gđjicu P. R u-

Interpelacije.

U zadnjem zasjedanju istarskog sabora podnešene su od strane članova hrvatsko-slovenskoga na c. kr. vladu još sledede interpelacije u poslednjih sjednicah, kako bijaše to u našem izvještaju, o saborskom djelovanju na odnosnih nještih spomenuto:

Interpelacija

zast. Kozulica i drugova na c. kr. vladu.

Porečki kotar je već od mnogo godina pozoristom nevjerovatnih dogodjaja. Tako se je u novije doba čitalo u javnih glasilih, da su u Novoj Vasi kod Poreča nastali veliki nemiri i smutnje, osobito od onda, odkad je tamo namješten dušobrižnikom neki Toso, koj svojim postupkom u crkvi i izvan nje uništjuje vjerski i svako drugo plemenito čuvstvo u tamošnjih stanovnicah. U crkvi uknuo svaku porabu jezika vjernika one župe, uveo je novolarije usupor okružnice biskupa u kojoj je sadržana ona "nihil inovetur". Odnosne pritužbe kod tamošnjih župljana kod presvj. biskupa Flaipa, poznatoga neprijatelja njegovih vjerskih podložnika hrvatskoga jezika, ostale su bezuspješne, tako da se mora uzeti da je sporazuman sa onim, što tamo onaj Toso u crkvi radi, i da sam svojim odnosnim postupkom gazi ustanove okružnice, koju je svojedobno i sam podpiso. Isti Toso meče sa časti crkvenoga starešine čestitoga muža, koj je kadar prigovoriti njegovim nepodobniam, a nameće starišinom mladića, koj ništa svoga nema — a biskup na odnosne pritužbe također sut. Neko Toso i van crkve radi. On kao da je početnik nekakvih izleta, koji obično svršuju sa tučnjavom, i za kojih se naše čestite rodoljube tamo na sve načine izavaja. Za sve to kao neznaju c. kr. političke i sigurnostne oblasti, i kao da njim po volji, da se puk uznemiruje bilo u crkvi bilo izvan nje.

Obzirom na to smatraju se podpisani nužnim postaviti na c. kr. vladu slededi opit:

Je li su c. kr. vladi poznati nemiri i smutnje, i tučnjave novijega doba u Novoj Vasi, osobito odkad je tamo namješten dušobrižnikom neki Toso, i da li hoće poduzeti shodne korake, da to stanje prestane?

Kopar, 17.9. 1901.

(Sljede podpisi.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na visoku c. kr. vladu.

Njegova Preuzvišenost c. kr. namjestnik za Primorje, gosp. grof Goess, svratio se je prošle godine na svojem posjetu Sirom Istre također u selo Kaštel (Castelvenere). Tom prigodom posjetio je gosp. namjestnik i tamošnju pučku školu sa talijanskim naukovnim jezikom. Uvjeriv se na vlastite oči o nepovoljnom uspjehu u rečenoj školi, hotio je valjda sam iztražiti razloge tomu neuspjehu. On pozove naime svu prisutnu školsku djecu, da se dignu oni između njih, koji govore talijanski jezik. Od sve djece digla se ih samo sedmorica, dotim su svi drugi ostali sjedeći. Gosp. namjestnik ubijelio je tu činjenicu i valjda neuspjeh poduce u školi u svoju listnien te se je moglo opravdano očekivati od njega ne samo kao c. kr. namjestnika u Primorju, koji mora svaku zloporabu bilo u kojoj struci javnoga života svojom inicijativom dokinuti, već i kao predsjednika c. kr. zem. školskoga vieća, da će toj nepravdi i nezakonitosti čim prije na put stati. Mjesto toga vidimo na zalost, da bijaše u prvj polovici tek. god. razpisan natječaj na mjesto učitelja na pučkoj školi u Kaštelu sa izključivo talijanskim naukovnim jezikom.

Pošto bijaše ustrojjenje pučke škole u Kaštelu sa izključivo talijanskim naukovnim jezikom nepotrebno i nezakonito;

vrijeme i trošak, da ova zabava što ljegše izpade. I u ovom smislu zbilja izpala je sjajno, nu gledajuć na materijalni uspjeh moramo žali Bože spomenuti, da je svršila sa priličnim — manjkom. Zalostno al istinito! Baš ova činjenica navela nas je na ono, što smo u predgovoru ovog opisa spomenuli, pak ga prepuščamo na razmišljanje. Zgodno primjetio je "N o v i L i s t", da je kod ove svečanosti bilo naroda sviju razreda, pa ipak mi dodajemo, da nije došlo niti do najmanje nesuglasice, a kamo li možda i do nemira. Ovo je liepo priznanje našem tamošnjemu puku, koji se i u ovakvim prilikama znađe liepo i pametno vladati, ako nije izazvan. Ne manja čast ide također i odboru pak i članovom "Sloga", koji su znali onako liepo napravljati celom zabavom

Nadamo se, da će nas "Sloga" skorim pozabaviti ope kakvom veselicom, samo joj želimo u moralni također i materijalni uspjeh, što će odvisiti pak samo od raspoloženja rodoljuba. Tim smo gotovi.

beša, a osobito pak gđjicu. Anicu Stangl, koja je stupila za prvi put na pozorišne daske, pak akoproem je imala jednu od najvećih uloga, to je uz gosp. Starca izvršno predstavljala. Mora se zaisto priznati, da ova dvojica uz malo vježbe mogli bi postati izvršne pozorišne sile naše "Sloga". Igra također bila je veoma shodna za tamošnje prilike, da se je občinstvo gotovo raztapalo s smiehu, te je na koncu prestavljache najodusevljenije pozdravilo. Mi bi samo preporučili poživnom odboru "Sloga", da nastoje više puta sličnim igrokazima pozabaviti onaj puk, jer i time može se, da se doprineše kamenčak k narodnom napredku.

Iza predstave započeo je ples. Al da. Kakav ples? Kad bi ona prostrana dvorana bila jošje jednom onako velika, ne bi bili mogli svi plesati i plesalice na jednom plesati. Al mladež neće da čeka, pak vam bilo garanja i turanja do same zore. E, ta mladež! Kao da neće nikad više plesati.

U obće govoreć, odbor "Sloga" učinio je sve moguće, ne gledajuć na

pošto je sadašnja poduka u toj školi u oštaj opreci sa najelementarnijimi pedagogičkim načelima;

pošto se tim načinom krše državni temeljni zakoni, na temelju kojih ima svaka narodnost pravo, da se naznažuje u svojem materinskom jeziku;

pitaju potpisani visoku c. kr. vladu: Je li voljna bezodvlačno postupati shodne korake, da se na javnoj pučkoj školi u Kaštelu uvede kao naukovni jezik onaj, kojega razumiju i govore djeca, kojega zahtjevaju koji državni školski zakoni toli pedagogičko-didaktična načela?

U Kopru, 20. septembra 1901.

(Slijede potpisi.)

Za hrvatski zavod u Rimu.

Sveučilišni profesor i dvorski savjetnik g. dr. Vatroslav Jagić napisao je u bečkom uvaženom listu „Die Zeit“ podu- lji članak o sporu zbog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu. Taj utjecaj svadja velik dio buke, koju je taj spor izazvao, na fakat, da se provala nazovi-dalmatinaca sbila za t. zv. „mrtve sezons“, te bila „teatralno upriličena“, novinarnica dobro došla da njom pune stupce. Oai su onda u svojem neznanju i šovinizmu i partič- nosti razglasili, da se tu radi o pansla- vizmu ili o zavadi Austrije s Italijom, o intrigitetu zemalja Stjepanove krune ili čak o trojnom savezu. Jagić dokazuje, da o panslavizmu nema govora dok se stvar tiče katolika, koje baš jedini centar even- tualnog panslavizma — Rusija — ne pro- težira. Što se tiče Stjepanove krune, to da bi se mogli Madjari još veseliti što se breveom papinim proširuje njihovim sa- veznicima Hrvatima krug duhovne soli- darnosti s braćom, koja ne spadaju pod tu krunu, ali dok vlada u Madjara takav madjarizatorski šovinizam, neka se oni ne žude ako ni Hrvati ne će da čuju o kruni Stjepanovoj, koja bi bila ih madjariska.

A smiješno je pako — veli Jagić — govorili tim povodom o spletkama proti savezu Austrije i Italije. Ali nije čudo, da su talijanske novine mogle nahuškat i svu prolupapinsku Italiju proti mržkim im Hrvatima, a na uhar onog Alačevića, koji da je rekao „il mio vil corpo è slavo, ina la mia nobile anima è italiana“ (moje prosto tielo je slavensko, ali moja je plemenita duša talijanska). Onda dokazuje Jagić historijom, kako je od uvijek bio gos- tinjač hrvatski, ali kako su danas nastu- pile nove prilike i morao se preustrojiti, a i dobiti svoje pravo, pedesnije, nar- odno ime.

Nadalje pripovjeda, kako su još pred trideset godina Rački, Daničić i on razgo- varali o preustroju tog zavoda i kako je Rački htio da to bude jedan znanstveni institut, u kojem bi oni Hrvati, duhovnoga, ali pod stanovitim uvjetima i svjetovnoga statusa, koji bi htjeli da proučavaju našu povjest i starine, dobili badava stan i hranu da mogu tako dugo vremena bo- raviti u Rimu. Tu misao odobravao je i pravoslavni Daničić. Jagić misli, da je slične misli Račkove prihvatilo i biskup Strossmayer a po njemu papa Leo XIII. i modificirao ih prema sadanjim potre- bama. Napokon spominje Jagić, kako se i ta sgoda upotriebila za nove svadje između Srba i Hrvata, premda se to Srba baš ništa nije ticalo. Ali priznaje da se i kod reorganizacije zavoda nije postupalo najspretnije. Po nekim informacijama drži da se nije bilo dosta obzirno prema do- tadanjim članovima kolegija, te da bi se bilo jednomu od provalnika osiguralo kakav dohodak, nebi svega toga bilo. Na- dalje nije bilo uputno ubrojiti među hr- vatske biskupe i barskoga biskupa — a čini se bez znanja knježevoga. To je dalo povoda Srbima, da se i oni uzbune, a

tij njihova je uzbuna dobro došla ostancima talijanskih stranaka u Dalmaciji. Nakon svega toga, misli profesor Jagić, da će shvaćanje spora biti jasnije i istinitije.

Iz Martinijske odposlane kro- javke glase: „Njegova preuzvišenost ministar Go- luhovski, Beč. — Uspredjenjem proširo- jeno proti drzovitom napadaju Eizidima- tinaca na hrvatski zavod jeronimski, mo- će nasjergujući znanju svoga Obnna Martinijska na Cresu. Glavni: Kundić.“ „Eminentissimo Cardinali Rampolla, Roma. — Magnò Leonì summas gratias agimus pro insigni opere institutionis col- legii Hieronymiani pro nostra croatica gente. Summa autem indignatione protesta- mur contra nefarios conatus nequissi- morum pseudodalmatarum. Communitas St. Martini in insula Crepsensì. Præfectus: Kucitič.“

Iz Beloga, na otoku Cresu, odpo- slani su slijedeći brojavi: „Eminentissimo Cardinali Rampolla, Roma, Vaticano. — Communitas Capis- lensis gratias agit Pontifici pro instituto Hieronymiano croaticae gentis condemnans ausum violentum Pseudodalmatarum. — Præfectus: Sintič, parrochus“.

Njegova preuzvišenost ministar Go- luhovski, Beč. — Molimo zaštitu Jeronim- skoga zavoda za hrvatski narod proti silovitom napadaju samozvanih Dalmati- naca. Za gospodarsku trgovacku zadrgu pop Ivo Sintič, župnik“.

Pitanje o hrvatskom zavodu sv. Je- ronima u Rimu riješeno je konačno di- plomatički putem između vlade Austro- Ugarske i Italije. Zadnje vijesti o tom pi- tanju glase iz Rima, da je talijanska vlada opozvala svoga komisarua u zavodu sv. Je- ronima, a upravu zavoda da je povjerená grofu Karlu Coronini-Kronbergu — sa- vjetniku austrijskog poslanictva kod sv. Stolice.

Talijanske novine predočuju novu dispoziciju glade sv. jeronimskog zavoda, kao pobjedu talijanske vlade proti Vati- kanu i pišu, da je papin breve, slavorum- gentem* ohekriepljen. Službeni list pa- pinske vlade „L'Osservatore romano“ tvrdi naprotiv, da će papina odluka biti do- stlošno provedena. Ovo bi se dalo naslu- titi i sbog toga, što je dr. Pazman ime- novan opet od upravitelja grofa Coroninija rektorom zavoda, a list „L'Avanti“ javlja, da se je također grof Coronini izjavio prema nadbiskupu Dvorniku, da će biti sve izvršeno kako opredjeljuje breve, i nadodao, da će prve dane novembra za- početi hrvatski kolegij svoje djelovanje pod upravom prof. dra. Pazmana.

Harambaza Alačević izjavio je, da uvidja da će biti papina odluka provede- na a Italija izigrana. Tuži se silno na talijansku vladu, koja da ga je potaknula na provalu i učila ga kako se ima ravnati, pa sada da ga je ostavila na ciedilu.

Poznata naša prijateljica „Neue Freie Presse“ u Beču piše: Zavod sv. Jeronima biti će dakle prometnut u hrvatsko gje- menište, da iz njega budu izlazili mladi Hrvati, koji će nadahnuti politikom Strossmayera i Studlera ići u Istru, Dalmaciju i u Trst propovjedati mržnju proti Talija- nima. Tako će neprijatelj talijanskoga jezika i uljudbe na ovaj obaljadranskoga mora imati veliku pomoć sastojću u uplivu i novcu“.

DOPISI.

Iz Cresa, dne 30. septembra 1901. Više puta čitali smo u zadnje doba, g. uredniče, u Vašem cienjenom listu, o ne- pravdi, koju nam nanašaju naše gospoda na občini i gdjeodog mogu. K onim slučaj- jevim, što Vam ih javiše ondanšnji prijat- elji, pridružite i ovoga, što, ću Vam, ga

pripovjediti — neka bude alka podpuná. Dne 23. septembra uljezo pokorno i uljudno Antica Sabitič — rečebe reče — na ob- clinu, da zamoli načelaha r. Josipa Re- žića, jednog odicu na svoga sirovašog bruka J. M. i da pomilj puziškoga Cesa se je odvalje na taj slučaj. Udi se je učitelj Cesa nagovorio, da to slučaj jer se je on nuda da se dobiti za svoga načelnika sva sta se je Cezotom, budim- čem neniste. Cez je imaoja svoje male- molozi nastojati, da se spusti u Cezot, da si imadejeje koja tablica, na polku ih va- pebišaje, povegne rukom n džepe, da njoj valjda dade koji novčić za nabavu tra- žene tablice. Ali sirota, osta dugija nosom, jer je morao i taj da stavi — kako narod kaže — vrag svoj rep.

Kad je naime opazio občinski tajnik Petar Crivellari, koji žive od žuljeva kimetskih ruku, da je načelnik posegnuo u džep, reče mu: „Eh, la sappa, che quello ze la moglie di quel Surič, che ga parła mal della Comun in tempo dell'anagrafe“ (Eh, znajte, da je to žena onoga Suriča, koji je slabo govorio o občini u vrijeme popisa pučanstva). Na to će zažudjeno br- kañi načelnik: „Cos' la ze“, pak razkolačio se nad jadnom ženom reče njoj: „Ah, vu se quella; ande via, che non ve do niente!“ (A, to ste vi. nosite se, jer vam nedam ništa). Na to mu odvrati srčano žena: „No la me da niente?! Ma che cosa ga fato el mio marjjo? Ma de ki ze questo che ze in Comun? Forse non ze de tutti? Crede che ze per soli Cozoti? Mi che go da a Sua Majestà tre soldaji, non me de niente?!... (Nedate mi ništa? Pa sta je učinio moj muž? Ali čije je ovo, što je u občini? Nije li to sviju nas? Zar mislite da je to za samie Cozote? Ja sam dala Njeg. Veličanstvu tri vojnika i vi mi ništa nedate?!) Iza toga odgovori njoj načelnik: „Ve daria anche del mio, ma perchè gavè parlà contro la Comun, per dispetto non ve do“. (Dao bi Vam i iz svoga, ali jer ste govorili proti občini, nedam Vam navias ništa.) Cim je to izrekao pun tali- janske uljudnosti, ni pet ni šest, pograbi ženu za ruku, porinu ju van, rekav njoj uz to: „Non ve do njanca un soldo e se volè ricorrer, ricorri alla corte... dei cani!“ (Nedam vam ni novčića, ako se hoćete pritužiti, pritužite se... pasjem dvoru i Zar ne, da je to krasno g. uredniče? Ovakva šta može se dogoditi samo u Istri, samo na kvarnerskih otocih, samo pod upravom talijanske gospode, koju podupire na sve načine vladajući sustav.

Znajte, g. uredniče, da ta sirota, od- nosno njezin muž kod poslednjeg popisa pučanstva nije drugo zakrivio, nego što se nije htio priznati za Talijana, jer takvim nije bio, nije sada i nit nekani bit.

Ovaj događaj dajemo do znanja kot- poglavaru pl. Manussi — koji je dobro vidjen od naše gospode i vlastele (Zao znak! Op. slagara) i koji neće valjda u svojoj pravednosti dopustiti, da se ovako barbarski postupa s nami u ko- taru, kojemu je on na čelu. On je dosta bistar te znađe, da nije zadoja molba ni on, ni oni njegovi u Trstu. Mudru i jedno oko dosta!

Našemuu puku u ovoj občini preporu- čamo, da si zapamti i ovaj slučaj za pred- stojeće občinske izbore, kad ga budu vla- stela i njihove podrepnice: obletale i ma- mije, da glasuje za njih, i da im zaga- dalje služi i robuje.

Od zadnjeg popisa do danas za fri- gata su nam ih toliko naša gospoda, da im toga zaboraviti nemožemo. Oprostiti im možemo grieh, ali zaboraviti ih nećemo. Mi ćemo sve te grieh držati na pameti i kad nam dođu pred vrata za komunske izbore, uzeti ćemo metlu i potjerati ih nek se nose u Cozu, za kojim uzdišu i plaču.

Bratò Cresaniti! Znajte, da će od naše gospode na občini dobiti milostinjtu prij- svaki Cozož, nego li nas domači siromah — ako nepuže u talijanski rog. Oprostimo ali nezaboravimo!

Na početku sadnjega četvrtiština

opominjemo dušnike, odnosno pred- stavljenika koji nisu no toli i osteljno kate u jednom učine svoju dužnost i obavri lista, jer isto, salytič i predplatnikom, točno ispu- njaji svoje dužnost. Nezanabajte se jedan na drugoga, nego svaki posebice i pošaljite poslato što nam go pravu pripada.

Sjećajte se
"Družne sv. Cirila i Metoda"
za Istru

- ### Franina i Jurba.
- Fr. Šad će bit hvala lipomu Bogu ve- selja i kanta.
- Jur. Ča si na lot dobil?
- Fr. Aj nisam, nego su pune batve i pune konobe.
- Jur. Ma su i libri našarani poli merka- danta u Poli, Pazinu, Poreču, Re- vinju, Vodjanzu itd. itd.
- Fr. Vero imaš pravo!
- Jur. Prvo dunke valja te libre otistiti, osloboditi se duga slabega druga, pak onda veseli se i pivaj, za te čuje vila usried Učke gore.
- Fr. Mudro predikās, Jurino moj, i ja ću prvi slušat troj, lipi svet.
- Fr. Ma njim je zapri piski.
- Jur. Čo, ki, kade?
- Fr. Zadnji Narodni List* volosko-opa- tijskem poprillon i njihovem pule — nam.
- Jur. Ča njim ih je povedal?
- Fr. Ni ne, lego njim je zabrusil, da ako budu zabadali nos va taneku, da će njim odkrit njihi oltariči, za kemi da su sve same gomili.
- Jur. Ni ča s njimi z rukavicami ne.
- Fr. Ne, lego z vilami i lopatium.

Razne vijesti Politické:

Austro-Ugarska. Službeni list bečke vlade od dne 5. t. mj. donasa carsko pismo, kojim su raspušteni slijedeći zemaljski sabori: Istre, Gorické, Dalmacije i Tirola. Izbori za te sabore da će se obaviti: mjeseca novembra i decembra. Izbori slučujučara vršiti će se valjda u drugoj polovici novembra, a izbori za- stopnika mjeseca decembra. Gledje pred- stojećih zemaljskih izbora u Istri i Gorickéj piše poznati trščanski „Il Piccolo“ od dne 6. t. mj., da moraju ova dvie pokrajine bilo pod koju; cieniu sačuavati i poyodom predstojećih izbora čisto itali- janski značaj. Što se napose tiče Istre — kaže — da Talijani moraju zadržati do- sadašnje mandate u veleposjedju gradovih, trgovackoj komori i u izvanjskih občinah zapadne Istre, a gledje izbora u izvanjskih občinah istočne Istre, da valja sa protiv-

nici zapodjeti borbu, jer da Talijani imaju odonau u talijanskim občinama Liburnu i kvaternskih otoka, i u tom, što se u Kvarneršini protiv slavakim agitatorom sve to više počinstvo diže.

Dne 17. t. mj. otvaraju se opet vrata carernikoga vijeća. Ministar - predsjednik nije stalno mislio na ono, što se je dogodilo godinu dana prije istoga dana. Toga dana bijahu naime ukinkute glasovite jezikovne naredbe, radi čega je on imao najviše okapanja i što će mu prozročiti po svojoj pollici još dosta glavobolji.

Dne 4. t. mj. prihobitje u Českoj svoje izborne proglose odbori konservativnog i ustavovjernog veleposjeda. Proglose konservativaca iziđe dosadašnje djelovanje stranke, zatim nabraja ono, što bi se imalo u saboru učiniti i konačno prihobitje lista kandidata.

Izbori u Ugarskoj pobobđuju zanimanje i izvan kraljevine. Najnoviji dogodjaj kod tih izbora jest taj, što je nekod silni Koloman Tizsa propao u svojem rodnom gradu Velikom Varadiatu, kojega je dalje vremena zastupao. Taj poraz prozročili su mu katolički i pravoslavni izbornici, koji su odali svoje glasove kandidatu u krajnje lijevice. Radi tog sramotnog poraza da će se Koloman Tizsa povući sa političkog polja. Jučer su birali u Rieči jednoga zastupnika na madjarski sabor. Stranka bivšeg načelnika Mayendera je kandidirala madjarskog grofa Bačana, nekadanjeg guvernera na Rieči, a stranka gradskog podnačelnika odvjetnika Frana Vio kandidirala je Riečanin prof. Zanelli. Agitacija bijaše živahna u gradu i okolici. Izabran je madjarski grof Bačani. Glasilo riečkih Hrvata „Novi List“ preporučivao je do zadnjeg hipa izbornikom Hrvatom da se ustegne od glasovanja, nu vođa riečkih Hrvata, odvjetnik Frazmo Barčić, preporučio je u subotnjem broju „N. Lista“ riečkim Hrvatima, da svi složno glasuju za madjarskog grofa, koji da je Hrvatom manje pogibeljan nego li kandidat riečke iređente. Hrvatski glasovi odlučie.

Srbija. Jednomu bečkomu listu piše neki srbski državnik, da je bilo Rusiji prijateljsko držanje u Srbiji nakon odstranjenja razkralja Milana sasvim razumljivo. Bečka vlada da je podupirala vladavinu Milanovu, koja je kraljevinu vodila u propast, Radi toga da se je srbski narod s najvećom pripravnošću obratio Rusiji čim mu je spalo breme sa vrata. Odatile da nesleđi, da bi bila Srbija neprijateljska Austro-Ugarske. Ona da je vazda zalila politiku Austro-Ugarake, koja je razdvajala obje susjedne države, koje su gospodarski navezane jedna na drugu. Čvrst oalon na Rusiju nije bio izlijev mržnje protiv Austro-Ugarskoj, već je to bila posljedica činjenice, što se je činilo, da će bečka vlada podupirati i nakon Milanova odstranjenja iz Srbije, njegova nesretnu politiku. Sada nakon smrti Milanova, da neima više razloga da se Srbija oslanja samo na Rusiju kad je i onako sav njezin gospodarski život uzko skoptan s Austro-Ugarskom.

Rusija. Poznati ruski list „Novoe vremena“, govoreći o zblizenju između Rusa i Poljaka, kaže, da ta dva slavenska plemena nevezie samo upravno-politički vez, već da ih spajaju i mnogi životni, osobito narodno-gospodarski probitci. Poljaci da su najbolji posrednici između ruskih zapadnih pokrajina i europskog izlaka. Ali nije samo to. Danas nemože ni poljski književnik, ni poljski učenjak uspješno napredovati bez poznavanja ruske književnosti i ruske nauke, i obratno. Poljaci se moraju učiti od Rusa, a Rusi od Poljaka. Tako je već donjekle bilo i u prošlosti. Najveći poljski pjesnik Mickievic čpio je svoje pjesničke misli u Moskvi; a veliki ruski pisac Gogolj opisao je mnoge zanimive stvari iz poljskih krajeva. Uopćina se još bolje u kulturnom i duševnom polju, pak će se lakše izglediti političke razmirice.

Njemačka. Između cara Vilima i pučanstva glavnoga grada Berlina došlo je do oštrg sukoba. Car Vilim uzkratio je naime opetovno potvrdu građkomu podnačelniku, koji se neslaže sa političkim nazori svoga vladara. Sada je nadostala i nova razmirica. Caraka vlada uzkratila je naime privolu k gradnji spojas željeznice preko ulice „Pod lipami“. Vlada je zakazala privolu usljed tlpiva careva, koji nemože oprostili građkomu zastupstvu gricua, što je ono biralo opetovno njema nemiła podnačelnika. Građsko zastupstvo izjavilo je u zadnjoj sjednici kazaljehje, što se uzkratenjem dozvole za gradnju spomenute željeznice prometni interesi glavnoga grada teško oštećuju, te nalaze magistratu, da uz nastoji na svaki način traženo odobrenje izpostovati.

Mjestne:

Braće Sokeli Redovite Ujele vježbe početi će u četvrtak dne 10. t. mj. u 8 sati večer. Pozivljete se s toga, da dođjete mnogobrojni!

Nesreća dogodila se je u kovačnici arsenala vojne mornarice dne 3. t. mj. 18 godišnji radnik naime Luka Kirac iz Medulina dospio je po neopraznosti deanom nogom na željezničko tračnice kojih je baš tada prolazio stroj, koji mu je nogu posve satro i skoro odkinuo. Odnešen bijaše sa mjesta nesreće u vojničku bolnicu, gdje mu odrezoše ostatak satrie noge. Kažu, da se je nesreća dogodila usljed mladieeve neopreznosti, jer da je strojevodja dao znak žviždalicom. Malo nakon nesreće došao je na lice mjesta zapovjednik vojne mornarice barun Spaun. Stanje mladieeve je vrlo pogibeljno.

Pokrajinske:

Slavonski kanoniel u Trstu. Od tamo pišu nam iz svećeničkih krugova koliko sledi pod gorjnim naslovom: Obzirom na viest, brojbenu u predposljednjem broju Vašeg cienjenog lista pod naslovom: „Kapitularni vikar u Trstu“ moramo na sramotu našu priznati, da su doista nekotji „slavenski“ kanonici glasovali za kolovodju talijanskog svećenstva trščansko-koparske biskupije, te da bijaše on izabran jedino pomoću njihovih glasova kapitularnim vikarom. Ali onim „slavenskim“ tobož kanonikom nije zamjeriti, jer neimaju ni „slavenskog“ ponosa ni osvjedočenja te im je narodnost deveta briga. Dočim su njihovi drugovi talijanske narodnosti odlučni i nepopustljivi u narodnom pogledu — što im služi na čast — to su oni „slavenski“ tobož kanonici uvijek pripravni za slakku talijansku riječ, ako dolazi od višega, zatajiti svoje slavensvo, što su pokazali činom i kod izbora kapitularnog vikara.

Prva okružnica kapitularnog vikara. Prečastni g. Petranio, kapitularni vikar trščansko-koparske biskupije izdao je kako čitamo u najnovijem glasilu biskupskog ordinarijata — u čifutskom „Il Piccolo“ — prvu okružnicu na svećenstvo biskupije. Okružnica sastavljena je samo latinški, kako se inače ni nemože očekivati od latinizatora.

Poljski židov — vlastnik rečenoga lista, nezna latinški, te mu je valjda koji talijanski svećenik preveo okružnicu, jer donasa sadržaj iste u prevodu.

G. kapitularni vikar da preporuča svećenstvu više discipline i većma poslušnosti, većie obsluživanje kanoničkih propisa, koji uređuju svećenički život i odjelo, to izražuje nadu, da svećenstvo neće svojim ponašanjem u crkvi i vani dati povoda nepovoljnom sudu crkvene oblasti i vjerazakona.

Kapitularni vikar očekuje, da će svećenstvo poduprijeti u njegovom zadatku do imenovanja novog biskupa.

Nas neboli glava što će svećenstvo na preporuku o večjoj disciplini i većem posluhu — kao da se do sada nije držalo ni discipline ni posluha. — Poznato

nam je, da se talijansko svećenstvo trščansko-koparske biskupije, komu je na čelu današnji kapitularni vikar — nije do sada brigalo nimalo za ono što danas preporuča istomu svećenstvu g. kapitularni vikar. Veće povriedie discipline i većeg neposluha nemože se ni pomisliti nego li bijaše onaj, kad je talijansko svećenstvo biskupije sa današnjim kapitularnim vikarom na čelu odposlalo sv. Otcu glasovitu apomenicu — obtuznicu protiv svomu vlastitomu biskupu, sada blagopokojnomu Andriji M. Sterku. Ako onaj čim neznači nedisciplinu i neposluh, onda, vjerujte nam po duši preč. g. kapitularni vikare, mi neznamo što je disciplina ni posluh.

Netalijansko svećenstvo biskupije — a to sadnjajava hvala Bogu — još uvijek vedinu svećenstva one biskupije, moglo bi punim pravom danas vratiti preč. kapitularnomu vikaru silo za oganjilo te mu dobaciti: kako ste Vi sa tajanskim svećenstvom pripoznavali napram blagopokojnomu biskupu disciplinu i posluh, tako čemo i mi jedno i drugo priznati Vama, koji niste biskup, već tekar upravitelj biskupije. Ali naše čestito svećenstvo neće toga učiniti. Ono bo znađe, da je priseglo svomu biskupu bezuvjetan posluh, i ono će se toga strogo držati sve dotle, dok bude u Vami naziralo pravednoga i nepristranoga upravitelja biskupije.

Još jednu o spomenutoj okružnici.

Latinska okružnica bijaše donesena u biskupsku pisarnu iz tiskarne u sriedu dne 2. t. mj. pod večer. Od svećenstva izvan pisarne nije ju nitko ni u gradu Trstu, u kamo vani one večeri ili one noći dobiti mogao. Pa ipak se je dogodilo čudo, da ju je dobio iste večeri nesvećenik, nekotlik, nekršćan, već vlastnik čifutskoga lista, poljski židov Meyer. Njemu ju je neko iz biskupske pisarne donio iste večeri, jer ju on u prevodu prihobitje u svojem listu od dne 3. t. mj. koji izlazi jutro rano. Taj neko nije mogao biti drugi, nego koji svećenik, koji imade pristup u biskupsku pisarnu svako doba i koji je okružnicu valjda čifutu ujedno i preveo.

U Trstu izlazi i drugih listova, kojim se sa vjerske strane nemože ništa prigovoriti, ali ti listovi nisu tako sretni, da bi primili rečenu okružnicu ni prije ni kasnije — kao što u obće neprimaju ništa iz one pisarne. Sretnog li čifut, koji imade suradnika i u samoj biskupskoj pisarni!

Kako misli presvj. g. biskup Flapp o pravopisu hrvatskih prezimena, kaže nam sledieća viest, koju primamo iz po-retko-poljske biskupije: Bilo iz neznanja, bilo iz obzira ili mržnje, u nekotjih se (osobito gradskih) župah čisto hrvatska prezimena još uvijek onasaju u matičine knjige talijanskim, krivim i nepodpunim pravopisom. Da je, to nepristojno i nepravedno, pripoznao je nedavno sam presv. biskup Flapp.

Pregledavajući naime presvjellii u vrijeme kanoničkog pohoda knjige nekotjih župa, morao je sa svojim pronicavim pogledom opazi (i ne cieni) duh i uzroke takovom kvarenju; i listajući jednom neku knjigu neke župe (koja u tom smislu podaje uzor zlobe i smješnosti); reče doslovno: „Non e vietato di scrivere i nomi slavi col' ortografia moderna: ciò che non è lecito, è di scrivere così i nomi di Italiani; perché questi, giusta l' Ordinanza ministerale potrebbero ricorrere“.

Tako misli i govori presv. biskup Flapp (koj svakako nije „prečjeran“ slavoljub); tako valjda misle i zahtjevaju i više svjetske oblasti: tako bi imao misliti i činiti svaki pravični čovjek: Pisite dakle već jednom hrvatska imena i prezimena hrvatskim pravopisom, kako ih narod izgovara; i tim čitb više puta pristediti sebi c'kr. oblastim mnogoga suvišna pisarenja. Što se usljed novije minist. naredbe nezamje, jest: mienjati, prevadjati, kvariti

nehrvatska ili netalijanska prezimena. Ne obaziraj se od kuda vjetar puše; ne zatajivajte narod, koj vas brani!

Upravitelj župe.

Pišu nam iz St. Vinkencina: Ovamo roditio obilje vina; bit će ga do 5000 hektol: izvrsne upljice: Naši trgovci neka se obrate na tamošnje rodoljube.

Iz Kopra pišu nam iz krugova učiteljskih pripravnika koliko sledi: O našem učiteljsku bilo je g. uredniče govora u zadnjem zasjedanju istarskoga sabora koji sa strane naših, i trav sa strane talijanskih zastupnika. I povi je, da se podvigne kritici svaku javnu ustanovu, svaki javni zavod — osobito ako neodgovara svojoj svrsi — kao što na žalost neodgovara naše učiteljske.

Mimolazak za danas mnoge i mnoge mane toga zavoda, dotaknuli čemo same jedne, koju bi morali i slepi opaziti. To je slovenska vježbaona ili radnica, koja broji puna 24 djaka, sdružena u jednom razredu.

Taj razred imade tri od-sjekaa šest naukovnih godina, a kotomu jednoga čitavoga učitelja! Kako podučaje tih šest godina pošto ima samo jednu jedinu tablu, to neka Bog znađe. Valjda mi pišu djeca po zidovih, što mora da ide težko, pošto su ti zidovi kroz čitavu zimu zbog vlage nekladki i plesnivi. U zimi se nepali u toj sobi dovoljno, jer nevajla djecu meh-kotki naučiti. Neka se učvrste pa makar i nastradali! U ostalom na našem učiteljsku je hvalevriedan običaj, da si ni učitelji ni djanci nesvuku zimskih kaputa u vrijeme poduke — dakako — koliko je imadu. U vježbaoni je uveden najnoviji način ventilacije tim, da se vrata dobro nezatvara!

Na našoj vježbaoni je tako, ali i talijanska imade svojih nedostataka. Često moraju djaci učiteljista supirati učitelje kojih u obće ni neima! Tako je minule školske godine jedan pitomac čitava tri mjeseca podučavao u vježbaoni, dakako na svoju škodu, jer za čitavo to vrijeme zanemario je svoje školske satove. Isto se događja — kako čujemo — i ljetos i to od prvoga školskoga dana.

Čujte konačno koju i o hrvatskoj vježbaoni, koje neima hvala Bogu od početka ustrojenja našeg zavoda, t. j. punih 20 godina. Toliko o njoj, i to mislimo, da je dosta!

Onakva šta je mogućie samo kod nas i za nas u Istri! Zar ne? Nu ipak bi dobro upitali naše pedagoge: je li vježbaona kod učiteljsita potrebna ili nije? Mi držimo, da nije potrebna, jer hrvatske neima 20 godina u Kopru; a pošjo nije potrebna hrvatska, neće biti potrebna ni slovenska ni talijanska; i pošjo nisu potrebite vježbaone u Kopru, nemogu biti potrebite ni na dragih učiteljskih — quod erat demonstrandum.

P. S. Skoro da smo zaboravili na još jedan upit:

Ovdje čine naime izpit usposobljenja hrvatski kandidati i kandidatkinje. Ako se nevaramo, propisano je praktično podučavanje u školi. Ako je tako, rado bismo znali, gdje polazu ti kandidati praktički izpit usposobljenja. Možda idu u slovensku vježbaonu? Možda izpituju hrvatske pripravnike? Bilo jedno ili drugo, nevaljano je i nevjerojatno jedno i drugo.

Na ove poznize upite molimo odgovor blagor. g. Marchelli-a; nebude li od njega odgovora, uće čemo se k njegovom prijatelju Bennati-u, a nebude li ni on odgovorio, eto nas kod Felicetovog pohrvalma, kod plemenitoga Alfonsa.

Sablazan u gradskom zastupstvu u Trstu. Radi preobilnosti gradiva morali smo izpustiti iz zadnjeg broja popis sablazni, koja se je dogodila u sjednici gradskog zastupstva u Trstu dne 30. pr. mj. Nakon što bijaše pročitan zapisnik prijašnje sjednice, upita zastupnik dr. Rychal načelnika, čemiu nije prihobit gradskom zastupstvu zaključak gradske dele-

gacije, da zastupstvo neima sudjelovati kod sprovođa pok. biskupa Sterka.

Zast. Rybář obrazložio je svoj upit mirno i triezno, iztaknuv kako spomenuti zaključak delegacije nije nadahnut Bogom oproštenja i ljubavi. Slovenski zastupnici — reče — kao članovi onoga naroda koga vi nazivljete barbariskim, pridružili su se u zastupstvu svaki put kad se je radilo o izjavi saučesća povodom smrti kojega od vaših pristaša. Demonstracija proti jednomu mrtvomu, nad njegovim grobom nisu umjestne, neimaju ikakve svrhe niti su običajne u prosvjednom svrhu. Vi demonštrirate proti mrtvim i niste trebali kojekakvih zaključaka stvarati, kakve stvarate za dne 18. augusta i za dne 4. oktobra.*)

Čim je započeo govoriti zast. Rybář počelo je občinstvo na galeriji rogoboriti a zastupnici većine mrmrljati. Kod posljednjih riječi njegovih nastala koli u viećnici toli na galeriji strašna buka i vika. Neima pogrdne riječi u talijanskom tiećniku, koju nije podkupljena fakara sa galerije govorniku dobacila, a talijanski zastupnici skočiše iz klupa kao divlje zvijeri pred govornika zahtijevajući, da opozove sve što je rekao, jer da ih je uvrijedio, da ih je oklevetao i ozornio. Dok su talijanski zastupnici kao biesni oko dr. Rybářa poskakivali, dotle je podkupljena židovska fakara na galeriji urlikala kao da je izvan sebe. Kad nesmogoše više pogrdnih riječi, tada stadoše pljuvati na govornika i njegovu vredna druga zastupnika Vatovca. Ogorčeni talijanski viećci, da se dr. Rybář neda ni smesti ni prestrašiti izadjoše iz tiećnice uz djalovski viku, da se vani posavjetuju što im je činiti. Vrativ se nakon pol sata progovori čifut Luzzatto zahtijevajući od dra. Rybářa, da opozove tobožnje uvriede. Ovaj odvratni mirno, da nije osobno nikoga uvrijedio, da je naveo samo činjenice i da neima šta opozvati. Na to nastala nova gungula u viećnici i novo urlikanje na galeriji (koju je bio već prije predsjednik dao izprazniti). Okruživ sa svih strana zast. Rybář stali su ga biesni talijanski vnači i rugati iz viećnice. Opirao se je dugo ali morao je napokon popustiti tridesetorici talijanaša, koji ga konačno iztisuše iz dvorane. To isto dogodilo se je i drugomu zast. Vatovcu, koji se je bio pošteno zauzeo za svoga druga, dotim je zast. Dollenz mirno uz njih sjedio kano drven svetac.

I tako je djedovska kultura opet jednom slavila u gradu Trstu sjajnu pobedu, kakvih 'su naši istarski talijanaši po ulicah svojih gradića nad zastupnici našega naroda više puta proslavili. Izvanrednim junactvom pokazali su što može tridesetorica proti jednomu, koji neima drugog oruđa do iskrene, poštene i pravedne riječi, koja žari, pali i peče više nego li razčarena govodžje.

Zast. Rybář morao bi staviti čim prije u gradskom zastupstvu predlog, da se povjeri najbolje talijanskomu slikaru izradba slike, kojom bi se ovjekovječilo opisani junacki čin i koja bi morala za sve viekove visiti na čelu gradske viećnice.

P. S. U subotu bijaše opet sjednica, kojoj pristupiše svi slavenski zastupnici. Galerija bijaše mirna a na ulici pojačane straže.

iz Lovrana pišu nam 4. t. mj.; Dne 22. septembra otvorila se je u Opatiji II. umjetna izložba. Odnosni odbor dao je pribiti plakate, koji najvještiju otvorenje i po našem Lovranu. Nu što se je dogodilo? Naši poprdili poderali su sve te plakate, premda su njemački bili a vidjelo se i poglavara da je palicom derao takve plakate. Nas napokon ne brine to mnogo, pošto su ti oglasili bili njemački; nu važno je, da se i to zaobilježi, da se pokaže, kako su naši Lovranci protivnici

*) Rodjendan i imendan njeg. veličanstva. Op. Ured.

svemu, što talijanskim duhom ne diše, pa bilo to hrvatsko, njemačko ili kinézsko. Time pokazali su naši lovranski kalendarci svoju avilnu kulturu; time dadoše dokaza, za čim oni idu i da im je dobrobit Hrvata, kojih je većina u občini i Njemaca naseljenika, samo deveta briga. Dobro bi bilo, da se te gospođo, a s njima i poglavara prijavi sudu, da im se jednom stane na rep i dokaže, da imadu svoje ljubiti a tudje postivati.

Na našoj pošti dogodio se je također jedan slučaj, koga preporučujemo E. ravnatelju pošta i brzjava u Trstu.

Prispjela je naime amo iz Senja jednazaglednica sa hrvatskom trobojnicom, koja je na pošti bila odrgana, jer nije bila adresatu dostavljena sa trobojnicom.

Dotičnom činovniku reč bi da smrdi naša trobojnica, te si dozvoljuje dapače protuzakonitost samo da dađe odušku svojoj mržnji. Mi mu pako ovim poručujemo, da je trobojnika hrvatska priznata zastava jednog naroda, te da ju ima postivati, kašto sve druge zastave u državi i da ćemo drugi put drugčije postupati i u druge strane udariti.

Nova Raiffeisenica. Prošlo nedjelje započelo je djelovati badersko društvo za štednju i zajmove u Baderni kod Poceća. Upravu vodi g. župnik Fran Gorec sa četvoricom dobrih posjednika, a računar je g. učitelj Iskra. Voditi će nadzor nad novim društvom za sada ravnateljstvo Istarske Posujilnice u Puli, pa je u njemu ime prisustvovao otvorenju g. S. Givičić iz Pule. Bog dao da bi baderska Raiffeisenica brzo procvatela na korist onoga puka!

Židovi uzeli do ugodnog znanja! U delegaciji zastupstva grada Trsta vode glavnu riječ židovi kao i u svih odborih toga zastupstva. Po židovskom glasilu doznajemo, da je ta delegacija uzela do ugodnog znanja u svojoj zadnji sjednici, viest o izboru preč. g. Fr. Petronio, kapitularnim vikarom tršćansko-koparske biskupije. Preč. g. vikar može od sada još ponosnije dizati glavu, što su židovi uzeli do ugodnog znanja njegov izbor. Prosit!

Totovi u župnom stanu u Piranu. Dne 2. t. mj. provalili su noćju nepoznati od sada tatovi u župni stan u Piranu kroz vrna vrata. Pretraživ najprije sve u pisarni župnog ureda, pođaše se kasnije na prvi kat u kuhinju i u sobe, gdje su pobraли nešto sbrbine i zlata. Odatle pođaše dalje, pak u konobu, gdje su kušali župnikovo vino. U jutro rano opazio je crkveni poslužnik, da su vrta vrata otvorena te je odmah o tomu obavijestio župnika. Od crkvenih predmeta neodnošoše tatovi ništa, premda su i ori od čistog srebra.

Iz drugih krajeva.

Promjene plovitbenoga reda u Kvarneru. Ugarsko hrvatsko parobrodarsko društvo na Rieci javlja, da će sa 1. listopada o. g. nastupiti u plovitbenom redu sljedeće promjene: na pruzi Rieka-Erk polaziti će parobrod u jutro iz Krka na Rieku u 6 sati; odlazak iz Rieke ostaje kao do sada; na pruzi Rieka-Opatija polaziti će dnevno zadnji parobrod iz Rieke u 6 a iz Opatije u 7 na večer, kasnije će i ove večeraje plovitbe prestati; na pruzi Rieka-Opatija-Lovran polaziti će parobrod u jutro iz Ike u 7 sati; ostale plovitbe ostaju iste kao kao i do sada, na pruzi Senj-Rieka polaziti će parobrod u jutro iz Senja u 6 sati; a iz Rieke u 12.30 posije podne; parobrod ove pruge ne će više pristajati u Sv. Jakovu, pošto je ovo pristanište preneseno u prugu Rieka-Cirkvenica-Novu; na pruzi Rieka-Obrovac polaziti će parobrod iz Rieke svaku sriedu u 5 sati u jutro, a na povratku, polaziti će iz Obrova svaki petak u 8 sati u jutro; putem pomeniči će parobrod u Pagu na polazku i na povratku; na pruzi Rieka-Pag-Zadar zadnje putovanje obavilo se dne 26. rujna i s ovim

prestala plovitba na ovoj pruzi. A pošto se ova preko zime obustavlja na pruzi Rieka-Cirkvenica-Novu polaziti će parobrod iz Rieke kao do sada svaki dan u 10 sati prije podne, dotim će na povratku polaziti iz Novoga u 2 sata posije podne; parobrod pristajat će iakođer u Sv. Jakovu na polazku i povratku; na pruzi Rieka-Bakar ostaje tečajem mjeseca listopada u krieposti ljetni plovitbeni red a jedinom promjenom, što će posije pođe polaziti parobrod iz Rieke u 4 umjesto u 5 sati; večernja plovitba iz Lovrana u Opatiju i natrag prestaje sa 1. listopada. Na ostalim prugama ostaje dosadašnji plovitbeni red nepromijenjen.

Talijansko društvo "Dante Alighieri" imalo je dne 25. pr. mj. svoju glavnu skupštinu u Veroni. Prisustvovali su joj razni državnici te vladin povjerenik, koj je držao pozdravni govor u imenu vlade bodreč društvu u svom nastojanju. Za njim je govorio predsjednik Villari o položaju Talijana bivajućih na Malli, u Sycarskoj, u talijanskim pokrajima i sastavljajućih obalu istočne Adrije te o Talijanima u Tunizu, Egiptu, Americi. Sjetio se posebno i svoje braće u Austriji, kojim Njemi i Slaveni zapriećuju napredak. Govornih bijaše vatren te mu skupštinar odobravaše burno. Imati ćemo prilikom povratiti se na slavar.

Novo izdanje Paročeva rječnika. Primamo ovaj poziv na predplatu: Dva deset je sedam godina na izmaku, od kad je izašlo na svjetlo drugo izdanje "Rječnika hrvatsko-talijanskoga od Dragutina A. Parčića, a to se je izdanje već odavna sasvim razprodalo, te je nastala potreba, da se na novo pretiska. Za to je prečastni spisatelj uložio veliki mar i pomniju, da ga potanko pregleda, poizpravi i popuni sa preko petnaest tisuća riječi posakupljenih što iz ustiju samoga naroda, što iz znanstvenih i poučnih knjiga svake struke, koje su kroz ovo vrijeme ušle u svagdanju porabu. Pa još osobite je vrednosti za to, što je prečastnom spisatelju, koji od mnogo godina boravi usred Italije, pošlo za rukom, da značenje riječi i talijanske izrazne udesi prema duhu istoga jezika puno točnije, nego je to bilo u prvašnjim rječnicima. — Ovo je izdanje poduzela na se uprava "Narodnoga lista" u Zadru, i već je napredovao tiskarski rad tako, da će po svoj prilici biti dotiskano do polovice dojučeć studenoga. — Oblik, papir i slova su mu jednaka sa dielom talijan-

sko-hrvatskim, izišim u Senju god. 1887. a zauzeli će preko 70 tiskovnih araka. Ovim se raspisuje predplata na to djelo, da se prijavi i p' talje novac unapried, lko ga želi dobiti uz umjerenu cianu od 5 K. (broširano), jer, pokle se dotiaka, dućanska ciana bitu će mu 6 kruna. — Tvrd i krasno uvezano u kožu, sa položanim hrbtom, stoji u predplati 7 kruna, a dućanska ciana bitu cianu 8 kruna. U Zadru, dne 24. rujna 1901.

Uprava "Narodnoga lista".

Listnica uredništva i uprave. Gosp. A. Brgič Pula: Potvrđujemo primitak K 36, kao predplatu za švede, i to: Fran Dujčić, Niko Kranueli, Jure Petrovaca, Martin Radja i Krsto Fažal za svakog po K 6 te Ivan Rode i Ivan Fable-Lazarić za svakog po K 3.

Restauracija ŠEPUKA - PAZIN
sa sobama za prespavanje preporuča se p. n. občinstvu i putnicom za mnogobrojan posjet, obedažuć uvijek najtočniju posluguz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i kriepka vina. Dobiju se također desertna vina, liker i slastiće.

Antona Černigoj Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezi, podružnica stelarste zadruge u Gorici. Skladišta u Solkanu - Trstu. Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurencia nemoguća jer je pokušstvo iz prve ruke.

Tafta za turiste od L. LUSERA. Najbolji i priznati liek za kurje oči žuljevitost itd. Glavno skladište: Ljekarna E. Schwenk, Beč-Meidling. Dobiava se u svim ljekarnama.

Rodoljubi! Kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Da se jednom počne sa jeftinom prodajom robe na bazaru, to je jedna od najvećih švicarskih tvornica ura *rad reklame* mena postala svojom popularizacijom *doK zalihva traže*, prodaju se sljedeće žigice ure sa finim radnjama skoro badava. Svakoj je uri priložena košuljica od kože i jedno novo izmadijeno umanjnice zrcalo kao dar, badava.

for. 2.10 stoji	jedna Nickel-Anker-Remontoir žepna ura sa posrebrljenim lancem i kutijom.
for. 4.20 stoji	jedna prava srebrna Remontoir žepna ura sa americkanskim posrebrljenim lancem i kutijom.
for. 4.70 stoji	srebrna ženska ura, Remontoir sa posrebrljenim englezkim lancem i kutijom.
for. 11.00 stoji	prava sa 14 karat. zlata Remontoir žepna ura sa elegantnom kutijom iz alasa i lancem.

Sve je garantirano za 3 godine. Sva odgovara rado se promjenjuje, ili se novac povrta, pak je tako sraki riziko izljuđen. Slični su oglasni patvoreni. Dohit se može uz gotov novac ili pošt. poverćenjem kod tvrdke B.R.A.C.A. HURVIZ. Skladište ura i zlatnih stvari na veliko. — Dobračje e. kr. austr. saveza, drž. činovnika, i t. d. Ilustrovani oglasni gratis i franko. Krakov, Stradom 17. Traže se agenti.